

KIYI YOĞUNLAŞMASI

Doç. Dr. Nüzhet KAHRAMAN

TURBAN TURİZM A.Ş.

Bütçe-İzleme Başkanı

Turistik kıyı yoğunlaşması zaman ve mekan içinde olmak üzere iki şekilde oluşmaktadır. Kıyı turizminin yoğunlaşmasına; coğrafi yapı, ekonomik ve sosyal çevre, psikolojik faktörler, kurumsal kararlar, hukuki prosedürler, yeni konaklama şekillerinin gelişmesi ve benzeri faktörler neden olmaktadır.

Zaman ve mekan bakımından turistik yoğunlaşma sonucunda, turizm sektöründe dengesizliklerin giderek büyümesi ve son derece önemli çevre sorunlarının oluşması kaçınılmaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

Kıyı turizminin yoğunlaşması aşağıda özetlenen olguların gerçekleşmesine kaynaklık etmektedir.

1. Kıyılarımızda ve denizlerimizde kirlenme ve betonlaşma yaratmaktadır. Kirlenme, ya gemi atıkları ve deniz kazaları yüzünden deniz kaynaklı, ya da konutsal atıklar, endüstriyel kirleticiler, gübre-pestisitler ve erozyon yüzünden kara kaynaklı olmaktadır. Betonlaşma ise, ikinci konutlar, dinlenme-egitim tesisleri, otel-motel-tatil köyü gibi konaklama tesisleri, yollar ile kentsel ve endüstriyel yapılaşmalar nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

2. Yerel yönetimler kıyı kasabalarının turistik yoğunluğu karşısında, yol-elektrik-su-kanalizasyon ve benzeri alt-yapı hizmetlerinin nitelikli olarak sağlanmasında yetersiz kalmaktadır.

3. Sağlık, güvenlik, PTT ve benzeri kamu hizmetleri, nüfus yoğunluğu nedeniyle yeterli ve nitelikli bir biçimde sağlanamamaktadır.

4. Kıyılarımızdaki turistik yoğunlaşma, kıyı tesislerinde, yaz aylarında yüksek doluluğun, diğer aylarda düşük doluluğun gerçekleşmesine, yarı sezonda ve sezon dışında boş konaklama kapasitelerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Konaklama tesislerinin yetersiz kullanımını sonucunda da yaratılabilecek mikro ve makro faydalar azalmaktadır.

Zaman ve mekan bakımından turistik yoğunlaşma sonucunda, turizm sektöründe dengesizliklerin giderek büyümesi ve son derece önemli çevre sorunlarının oluşması kaçınılmaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

5. Turistik talep ve arz arasındaki dengesizlik fiyatları yükseltmekte, bu durum mevsimlik enflasyona

katkıda bulunmaktadır.

6. Turistik mal ve hizmetlerin kalitesinde düşme görülmesine neden olabilmektedir.

***Turistik kıyı yoğunlaşması,
ekonomik-ekolojik-sosyolojik-
demografik düzeyde birçok sorun
yaratmakta ve ulusal ekonomi için
büyük kayıplara neden olmaktadır.***

---

7. Turistik mevsimde tatillerin çok pahalılaşması birçok kişinin tatil isteğini frenlemekte ve tatile çıkamayanların sayısını önemli düzeye ulaştırmaktadır. Bu durum, çıkamayanların toplumdaki sosyal dengesizlik ve huzursuzluğa kaynaklık etmelerine neden olmaktadır.

8. Turistik yoğunlaşmanın çevre kirlenmesi ve doğa tahribi yönünden ortaya çıkardığı sorunlar bazen turizme karşı çekimserlik yaratacak düzeyde olabilmektedir.

Kıyı turizminin yoğunlaşması sonucunda beliren olumsuzluk örneklerini çoğaltmak mümkündür. Ancak kısaca belirtmek gerekirse; turistik kıyı yoğunlaşması, ekonomik-ekolojik-sosyolojik-demografik düzeyde birçok sorun yaratmakta ve ulusal ekonomi için büyük kayıplara neden olmaktadır.

Açıklanmaya çalışılan olumsuzlukları asgariye indirebilmek için yapılması gerekenlerin bazıları şu şekilde belirtmek mümkündür.

- * Tatillerin yılboyuna yayılmasına yönelik çalışmalar yoğunlaştırılmalıdır.
- * Tatil merkezlerini dolu mevsim dışında da bir

hareket ve canlılığa kavuşturmak gerekmektedir.

- * Turizm konaklama tesislerinin mekan içinde yayılma ve yığılma dengeleri fiziksel planlama (Turizm Master Planları) çalışmaları ile belirlenmelidir. Fiziksel Planlama Çalışmaları (Turizm Master Planları) tamamlanmış kıyı boylarında ve kıyılara yakın merkezlerde yatırım izni verilmemelidir.
- * Ücretli tatil olanakları genişletilmelidir.
- * Sosyal turizme katılanlara mali yardımı, kıyı turizmi yoğunlaşmasını önleyecek yapı ve düzen içerisinde gerçekleştirilmelidir.
- * Turizm hareketlerini kırsal yörelerde çekici önlemler geliştirilmelidir.
- * Turizm türlerini çoğaltarak çeşitli turizm ürünü arzında bulunabilme olanağı sağlanmalıdır.
- * Kıyılara rekreasyonel baskıyı azaltmak üzere kent insanının yakın çevrede ve kentte rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayıcı tesis (yüzme havuzu-yeşil alan-park-vb.) yapımına önem verilmelidir.
- * Kıyılarımızı koruma bilinci geliştirilmelidir.

Kıyı yoğunlaşmasının yarattığı olumsuzlukları en aza indirebilme yönünde alınması gerekli önlemler, yapılması gereken çalışmalar bir bütünlük içerisinde hükümet-yerel yönetimler-halk işbirliği içerisinde gerçekleştirilmelidir. Söz konusu önlemlerin alınması için gerekli çabaların ortaya konmaması halinde, tükenmez görünen eşsiz doğal değerlerin (kıyıların ve yeşil alanların) giderek yok olduğunu veya yozlaştığını görmemiz kaçınılmaz olacaktır.